

KLIMATHUSET, 2-3 OKTOBER 2015

STOCKHOLM, KULTURHUSET

Förmiddag 2/10:

Inledning: Johanna Sandahl, NFs ordförande, Svante Axelsson, generalsekreterare NF och Shima Niavarani medverkar.

29/11 STOR KLIMATMANIFESTATION runt om i världen!

Målet för Sverige är att nå 0 % utsläpp år 2030.

Stockholm är en av 10 städer i världen som vill visa vägen inför FN-miljökonferensen i Paris.

Målet är att huvudstaden ska bli fossilbränslefri år 2040 ?

Kyotoprotokollet gäller fram till 2020.

Paris visar vägen: Johan Rockström.

Detta är ett avgörande år för mänskligheten! Ur en vetenskaplig synpunkt, innebär slutet av en lång resa där människors agerande den närmaste tiden blir avgörande för planeten. Den väg vi går idag är vansklig och leder till 3-4 graders medeltemperaturökning.

2 graders mål är inget MÅL utan det ABSOLUT VÄRSTA taket!!

Till FN:s generalförsamling kom Påven Franciscus. Han tar ett djupt ansvar för klimatkrisen och vill bedja katoliker att ta sitt ansvar ur ett religiöst perspektiv.

Idag blåser positiva vindar med ökad medvetenhet om klimatkrisen, men hållbarhet är vägen till framgång. Omställningen sker ALLDELES för långsamt!

Samtal pågår idag om HUR ska man öka takten i den transformativa resan?

Viktigt att fortsätta hålla trycket för våra beslutsfattare fram till Paris Klimatmöte.

Earth Statement: är 8 viktiga punkter som forskarvärlden lyfter upp som livsviktiga. De ger politikerna världsledare en mandat från oss.

I september skrevs de 17 globala hållbarhetsmålen av FN (ersätter Milleniemålen).

Företagsledarna förstår att skarpa politiska beslut behövs och de kommer att välkomna dessa riktade till en omställning i näringslivet.

Naturskyddsföreningen har slagit allianser med många samhällsaktörer; företagsledare, kulturpersonligheter, forskare, medlemmar och politiker.

Politiska beslut räcker inte utan konkreta styrmedel!

På vilket sätt kan VAR och EN av oss agera politiskt och hållbart? Jo, vi måste känna att det är BILLIGARE att göra rätt och dyrare att göra fel!! Det ska vara attraktivt att vara "hållbar" även om man agerar omedvetet. Här är de indifferent= likgiltiga människor majoritet och därför måste man NÅ dessa! Med ekonomiska styrmedel måste ohållbar konsumtion och produktion STRAFFAS. Det kommer att bli en MYT att man måste försaka, leva enklare av miljöskäl. Rockström kallar han sig själv för "DIE HARD" hjälte. Ett gott exempel! SHELL lämnar Arktis!! Vattenfall har backat också!

Vad är ”bottenline” för Paris? Att skriva ett avtal som få följer. Det måste straffas att inte hålla sig till det bindande avtal. Min fråga: vilka straffar? Hur ska påföljdsystemet vara konstruerad?

Ta fram filmen med killen som börjar dansa i en folksamling och andra hakar på (visades på en We Change-konferens).

Sverige kan! Politiker och företagen diskuterar hur Sverige ska visa framfötterna i klimatfrågan.

Företag som COOP och IKEA förstår att om de inte är med i omställningen till ett fossilfritt samhälle blir det extremt dyrt. Det behövs människor som går i bräsch. Övriga blir ”free-riders” som kommer att följa efter andras agerande.

Nya trender kan skapas i rätt riktning!

Medelklassen har här en viktig roll!

Politiska beslut måste ske för att människor ska ändra livsstil.

Klimatrörelsen kan bli till en mainstream-rörelse!

Eftermiddag 2/10:

Så påverkar Sverige Parismöte: Åsa Romson, Klimat och miljöminister, vice stadsminister.

Sverige spelar roll i FN, påstår Romson (stor kontaktnät med andra länder och man litar på Sverige). Reglerna i FN-avtalet måste göras tydliga och regelbundet utvärdera, bevaka tillämpningen.

Romson vill se RADIKALA åtaganden om utsläppsminskningar; att avtalet verkligen blir BINDANDE. EUs position måste vara glasklar.

Kommunerna ger hopp:

GODA EXEMPEL: Falun, Östersund och Lerum har tagit på sig att minska CO2 utsläpp med 40% fram till år 2020. Storfors i Värmland har flest solceller per person!

3 Kommuner representerade: Malmö (Karolina Skoog), Örebro (Jonas Carlsson) och Helsingborg (Lars Thumberg).

I Helsingborg går alla kommunala bussar på biogas. Lars vill se till att minska antalet filer i centrala stan (begränsa trafiken). Framgångsrecept: Politisk KONCENSUS på kommunnivå!

Människor vill! Hur skapas motivation som inspirerar till handling?

Jörgen Larsson från Chalmers: tids- och miljöforskare. Folk i allmänhet tror att det kommer att bli mosigare, tråkigare att leva i ett ekologiskt hållbart samhälle men livsstilsförändringar som sker kan enligt lyckoforskare inte bli så uppoffrande. Frågan är hur man får effektiva styrmedel att leda till positiva livsstilsförändringar...

Det kan bli bättre på vissa områden (vi konsumerar mer tjänster än varor, har mer tid för varandra) men kan innebära initialt färre flygresor, lägre köttkonsumtion. Kött och flyg subventioneras idag (!?)

Anna Frost: Organisationspsykolog på Autentisk ledarskap.

Julia Romanowska: medicindoktor vid Karolinska Institutet, Ledarskapsutvecklare.

Autentisk ledarskap innebär transparent, utan dolda agendor. Man blir inte det om hen blir ambivalent. Vi måste TRO på att vi kan göra förändring.

NUDGING: beteendeverktyg för att ändra valsituationer så att folk följer vissa intentioner. knuffar folk i rätt riktning. Viktigt att förenkla valmöjligheterna.

Kognitiv dissonans: man lever inte som man lär, skapar frustration. Ex. Tro på jämställdhet men inte vara jämställd hemma med sin partner.

Final och musik: Frida Hyvönen och Benny Andersson

LÖRDAG 3 OKTOBER

FÖRMIDDAG:

Föräldrarvrålet. Startade 2012 och i år 23 000 supportorer. Klimatbarometer har tagits fram. Målet: Sverige ska bli ett föregångsland när det gäller klimatet.

14 grupper i 8 länder som har gått samman för att påverka politikerna lokalt, nationellt och internationellt.

Tankeexperiment med kort film: *Fundera på ett barn som ni älskar. Hur gammal kommer det att vara 2050?*

Vilken värld vill vi ha 2050? Se på www.foraldravralet.se

Måns Hermgren, regisör och grundare av Dumpstermarknaden.

Måns blev chockad och reagerade för matsvinnet i mataffärerna. Han ville göra något bra åt saken. Catring för dumstrad-mat inspirerade honom.

Hur fungerar dumpstermarknaden? Folk borde betala vad den är värd. Problemet är att maten är för billig idag i förhållande till vad den kostar att producera den.

50% av maten som produceras i Europa kastas!

Att gå ut och äta vegetariska och veganska rätter är bästa inspirationskälla för honom.

När vi går ut på restaurang: TESTA veganskt, vegetarianskt!!

En fråga jag ställer mig är: Vad visar forskning i människans utveckling, betydelsen av köttkost för hjärnans utveckling? Söka fakta!

Maximilliam G. TV-kock och Vd för The plant – food that works. Idag: 10% och 3% av svenska befolkningen är vegetarianer resp. veganer. Vegansk restaurang!

Israel har de bästa veganska och vegetariska rätter han har smakat. Hälsoaspekter: lever bättre och längre!

Linda Nilsson; rawfood kock och inspiratör, författare. Äter till 85% råmat. Hon började med rawfood av hälsoskäl. När medicinska behandlingar inte hjälpte började hon med råmat.

Hur inspirerar man till rawfood??

Man blir förebild. Man bjuder andra; man ser välmående ut. Hon följer säsongen och tar enkla råvaror.

Shima tillägger: att vi människor rent evolutionärt sätt inte har förändrats invärtes men våra matvanor har förändrats radikalt. Källa: National Geografik.

Peter Widell, Kock, kungliga Containerakademien.

En grönsaksgrosist kontaktades och Peter började samla det som han slängde. Cointernerbanketten anordnades sedan.

Tekniken som en del av lösningen:

Andreas Molin. Solcellsforskare. Solrevolutionen! Prisrasen på solceller: den har rasat prismässigt till 10%. Kruxet är fortfarande tekniken kring den; sladdar, reservdelar, osv. Dubbelfilig solcellspanel: Man kan ställa den vertikalt! Kombinerad kisel och koppar. Solrevolution: NFs bok med många goda exempel på solanvändningen och teknikutvecklingen.

Bullerskärmar till tåg så att de kan bli tysta i framtiden.

Det krävs tydliga regler som underlättar för producenter att tillverka solceller och konsumenter att köpa solceller.

Vilken energibolag är bäst för att leverera solenergi? Kalmar-elbolag är bra.

Hur kan man effektivisera solanvändningen? Det är krångligt med administrationen...

Hur länge kan de hålla? Det är olika på modeller... Upp till 50 år?!

Elektriska ledare "mår bättre" av kyla än värme. Man kan skriva en anmälningsintresse på deras webbsida. www.ppa.se/intresseanmalan

Erika Kronhöffer. Hållbarhetsansvarig, SJ representant.

Höghastighetståget: ca 300 km/h En hake, problem är att de får inte stanna för ofta; man kommer inte till den rätta hastigheten. Man ska helst inte blanda olika tåg på samma bana. Det finns en infrastrukturproblem inbyggt i det svenska systemet.

En hållbar resa är en trafiksäker resa, användbar resa, komfortabel resa, osv.

Sven från SWECO, cykelförening. "Assisterad cykel"

Vad kan man lära sig av Danmark och andra städer/länder som har en mer utvecklad cykeltrafik?

Det krävs större satsningar med cykelbanor, cykelparkeringar, osv

En idé kan vara att kombinera en cykel som laddar ett litet batteri när man trampar så att den kan användas sedan...

En klimatrörelse för alla!

Viktig av att skapa en inkluderande social global rörelse.

Jordens vänner (Friends of the earth).

Hur kan miljörelsen bli mer inkluderande?

Ahsad Reman via nätet:

Han förklarar läget för planeten just nu: en ojämlik och ojämslidd värld. I Pakistan dör folk av klimatförändringarna liksom i Syria och många andra länder i Afrika.

År 2020 kommer miljoner människor i Afrika att drabbas av torka och andra klimatkatastrofer.

I ljuset av all information behövs radikala förändringar. Vi måste erkänna att det är en fråga om makt. Varför agerar politikerna rationellt? Det finns många ekonomiska intressen i att upprätthålla det nuvarande systemet. Klimatförändringar handlar om något som händer i framtiden utan här och nu! Det handlar om isbjörnar utan också om människor som kommer att bli drabbade! Människor kommer att bli exkluderade.

Konkretisera när det gäller åtgärder i energiproduktion, matproduktion och vattenanvändning. En medelklasselit rörelse får vi inte bli! Skapa diversitet genom att skapa klimatarbeten. Klimatflytningar kommer att bli nästa flyktingkris. Vi måste få människor av olika generationer att träffas och arbetar tillsammans. Vi måste verka lokalt och tänka globalt. Miljörörelsen måste ha en klar vision! Visa andra människor en alternativ värld. Detta är en kamp för mänskligheten.

Hur kan man påverka våra politiker?

Att agera inte som enskilda människor utan gå samman och lämna ett tydligt budskap.

Panel:

Barakat: Demokratiagent och social entreprenör.

Tror på samverkansmodell; att olika organisationer utbyter erfarenheter och kompetenser. Viktigt att sätta mål för att skapa representation; ex. NF ska till 2025 ha en större social mångfald i organisationen.

Viktigt att granska vilka tysta normer som skapar exkludering.

Vad har organisationer för mångfaldpolicy?

Dena Guevara: NFs projektledare: Schysst sommar och vinter.

Projektet går ut till att mobilisera i områden med lågmedelinkomsttagare i Stockholm i socioekonomiska svaga områden. Vi kan inte exkludera människor utifrån sin etnicitet och samhällsklass. Dena har extern och intern erfarenhet. Folk ifrågasätter hennes engagemang och koppling till naturskyddsföreningen. Etniska svenskar får patent på miljöfrågor. Språk skapar normer. Det finns stereotyper som exkluderar andra.

Man måste identifiera sig med en rörelse genom representation, tycker Dena.

Johanna Sandahl: Ordförande i NF.

Idag är NF en rörelse som ligger i tiden, inkluderar alla. Arbetet har påbörjats. Förr var föreningen mer representerad av äldre män. Idag finns större andel ungdomar.

Johanna har en känsla att NF inte avspeglar det svenska samhället.

Anders Wickman:

Ordförande i Miljömålsberedningen, blocköverskridande uppgörelser. Klimatet på bordet just nu.

Kan vi tro att Sverige har tuffa klimatmål?

Vi har tappat ett antal år efter Köpenhamns FNs miljötoppmöte, 2009. Förutsättningarna för en klimatomställning är radikalt bättre idag med förnyelsebara energikällor.

Kina och USA samarbetar mera idag. Jim Hansen, den som första gången i amerikanska kongressen lyfte upp debatten om klimat och ledde till IPCCs bildning.

Det uppdrag som MMB har fått: Ta fram ett strategi för 2050. Sverige måste ”göra sin läxa” och göra steg för steg. Det måste ske en transformation, revolution i alla områden. Perioden efter Pariskonferens kommer att bli minst lika viktig som före Paris. Länder/regioner/städer som går före kommer att få stor betydelse. Sverige och Norge ligger bra till.

Intressant om det skulle behövas en klimatlagstiftning samt strategier. Transporter, jordbruk och processindustrin är svåra områden. Anders är optimistisk när det gäller teknikutveckling. Konsumtion och modetrender är ohållbara idag. Cirkulär ekonomi kommer att bli viktig.

Anders känner stor optimism att svenska partier jobbar åt samma mål över klimatgränserna. Jättesvårt (utmaning) för att lägga fram en långsiktig strategi till 2050, om 35 år. Vi kan inte ana hur samhället kommer att se ut då.

Utan en krigsekonomi (som Rosvelt gjorde under andra världskriget) går inte att förändra transportsystemet och drivmedlen så fort.

Jordbruksomställningen: 10.000 ha odlingsmark täcks över i Skåne av köpcentra (IKEA bl a)! Hur är detta möjligt?

1. Politiker är mottagliga för folkyttringar!! Om många tusen människor (med olika budskap) får brev, att vi är engagerade är det jätteviktigt.

2. Vi som konsumenter visar att vi är medvetna om det vi konsumerar. En kille från Google (chefekonom) sa att det man köper via nätet bidrar till en säker statistik än andra kanaler. Aktiva och proaktiva konsumenter och medborgare spelar stor roll!

Shimas kommentarer: Maktens korridorer är flödet och det kan jämföras med politiska krafter. Man skapar opinion genom berättelser som engagerar, som skapar DRIVKRAFT!

På måndag v. 41 kommer att läggas instruktionerna på www.naturskyddsforeningen.se om hur man kan lägga bud till den.

Linnea Olsson avslutningskonsert!